

Kirándulás Kőszegremetére

2024. szeptember 7-én kirándultunk Kőszegremetére (Szatmár megye, Románia), hogy ismét találkozzunk az Avas-medencei református magyar falu közösségének tagjaival, és a hagyományos Széchenyi napon együtt emlékezzünk Széchenyi Istvánra, megkoszorúzva a felújított Széchenyi- emlékművet. A kirándulást a Szabolcsi Csoport szervezte Kubik József elnök vezetésével. Korán reggel, bérelt autóbusszal indultunk el Nyíregyházáról.

Kőszegremetén a hagyománynak megfelelően az ünnepi program istentisztelettel kezdődött a református templomban. Sziszik József nagytiszteletű úr prédikációját hallgattuk meg, aki az istentisztelet végén szeretettel köszöntötte az ünnepségre érkezett vendégeket, köztük az Országos Széchenyi Kör tagjait is.

A falu lakóival együtt indultunk el gyalog a Domokos-dombra, ahol a Széchenyi obeliszk áll. Közben a menet rövid időre megállt a korábban egyházi iskolaként működő épületnél, hogy megkoszorúzzuk néhai Sike Lajos újságíró, közíró, Kőszegremete szülötte emléktábláját. Az „Öreg Firkász”, ahogy magát nevezte, tagtársunk volt, nagyon sokat tett Széchenyi István emlékének megőrzéséért, megszervezte a helyi Széchenyi Kört, baráti kapcsolatot tartott a Szabolcsi Csoport tagjaival. A Szatmárnémetiben megrendezett közgyűlés fő szervezője volt 2011-ben. Kezdeményezte a Széchenyi szobor állítását Szatmárnémetiben és fáradhatatlanul végezte a szervező, gyűjtő munkát. Sajnos a szobor elkészültét, 2018-ban megtörtént felavatását már nem érthette meg, 2015-ben elhunyt.

Felérve a dombtetőre az emlékoszlophoz először az tűnt fel, hogy az obeliszket 180 fokkal elfordították, így az oda érkezők azonnal láthatják és olvashatják a márvány emléktábla szövegét a posztamensen (középső oszlopon):

A 6 méter magas emlékoszlopot 1861-ben, egy évvel a gróf halála után állíttatta a kis falu református magyarsága, így az egyik első, máig megmaradt Széchenyi-emlékmű. Az 1940-es bécsi döntés után a kivonuló román határőrök le akarták dönteni, de amikor három pár lóval sem sikerült elhúzatni, a feldühödött határőr kapitány szétverette az oszlop eredeti, 1861-es állítására emlékeztető márványtáblát, amit 1941-ben „újra tettek”.

A kommunista diktatúra idején növényzettel próbálták takarni, elrejtetni az emlékművet. „1990-ben Széchenyi halálának 130. évfordulójára a helyi közösség kiszabadította az emlékoszlopot a bokrok közül, az alapot beton kerettel látták el, lánckerítést készítettek és az obeliszkre Széchenyi arcképét ábrázoló domborművet helyeztek, amely Zagyva László szobrászművész alkotása és ajándéka.” – olvasható a tájékoztató táblán.

A felújítás előtt az emlékmű nagyon leromlott állapotban volt, felületét mohák és zuzmók borították, alattuk a kő erodált, töredezett volt, és egy hosszú repedés keletkezett az oszlop aljától a tetejéig. A felújítást 2022-ben végezték el Magyarország kormányának anyagi támogatásával. Az emlékművet megtisztították, a repedéseket kijavították, a széttöredezett beton keretet és a lánckerítést megszüntették, fehér kőből új keretet készítettek, amelyen el lehet helyezni az emlékezés koszorúit. Örömmel fedeztük fel a keret bal szélénél elhelyezett, újra véssett márványtáblát, amelyen a felirat a következő:

ORSZÁGOS SZÉCHENYI KÖR
ELNÖKSÉGI ÜLÉSE 2002. V. 18.

A felújított emlékmű

A keret jobb szélénél elhelyezett márványtábla felirata:

FELÚJÍTVA 2022-BEN
MAGYARORSZÁG KORMÁNYÁNAK TÁMOGATÁSÁVAL

Az emlékműnél ünnepi beszédek hangzottak el, Aczél Eszter a Kör elnöke is szót kapott. Beszédében a tárgyiasult emlékek fontosságát hangsúlyozta. Akármilyen nagyszerű lehet egy történelmi személyiség, ha emlékét nem őrzik szobrok, oszlopok, emléktáblák, megvan az esély rá, hogy alakja feledésbe merül. Köszegremete visszavonhatatlan érdeme, hogy ez az emlékoszlop egy évvel Széchenyi halála után létrejött, valódi bátor tett volt a település református közössége részéről.

Meglepetésünkre tagtársunk, Ihász Gizella nyugdíjas pedagógus (84 éves!) kért szót, és felolvasott néhány szép Széchenyi idézetet fiatalos lendülettel, energiával.

A beszédek elhangzása után koszorúzás következett, az Országos Széchenyi Kör koszorúját Aczél Eszter és Kubik József helyezte el.

Az ünnepség a Szózat eléneklésével fejeződött be, majd visszaindultunk a faluba.

A kultúrházban több fogásból álló ebéd várta a falubelieket és a meghívott vendégeket. Beszélgettünk a helyiekkel, a néptáncosok előadása pedig fokozta a jó kedvet.

15 óra körül megköszöntük a szívélyes vendéglátást és elindultunk hazafelé. Szatmárnémetiben megálltunk, a temetőben koszorút tettünk Sike Lajos, aztán Bú József fafaragó művész sírjára, aki szintén jó barátságban volt a nyíregyháziakkal.

A város központjában megtekintettük és megkoszorúztuk Széchenyi István egész alakos szobrát, Deák Árpád nagyváradi szobrász alkotását.

Nyíregyházára sötétedés után érkeztünk meg fáradtan, de egy élménydús kirándulás kellemes emlékével.